

tesen elsajátította a városi kulturális és társadalmi szokásokat, elsőrendű szakember volt stb. De a mozdulatain, járásán viselte a magyar paraszti evszázados »tempós« és jellegzetes vonásait. Az egyik összejövetelen a városi konyhalány nagyranyiútt szemmel súgta oda a konyhában a háziasszonynak. »Ugye, X. Y. tanár úr paraszt?«

Móra Ferenc, a tiszatáji magyar parasztság, pszichéjének legnagyobb ismerője és megrajzolója írja meg novelláiban azt az ősi, kitörülhetetlen, félelemmel vegyes érzést, amely az úri társaságba került parasztembert elfogja. Megkapóan írja meg, hogy saját magának, a szintén ősi paraszti családból származó, de már nagytekintélyű műzeumigazgatónak is szorongásféle szaladt a torkába, valahányszor a »torony alá« ment a városi urak közé, ahol pedig sok barátja is volt. A feudális világ hosszú uralma alatt a generációkba beidegződött, s szinte a tudatalattiba beleégett a félelemmel vegyes úrtisztelet és az ebből eredő viselkedés. Ime, a probléma magva, amely a tiszatáji ifjúság városba kerülő tagjait is eltölti. Milyen helyesen érezte meg és találta meg a kifejezést a diák is, amikor nagy elmaradottságról és félelemről ír. Ugyanez a tanuló megoidásként »ifjúsági szerv keretén belül ilyen kérdések tárgyalása, az iskolában egy művelődési óra bevezetése« módzatokban találná meg a helyes utat, amely a probléma megoldásához vezetne. Valóban sok felvilágosítás, de még több szoktatás, a városi és paraszti ifjúságnak sok-sok együttléte fogja csak igen lassan semlegesíteni a múlt századok egyik legmélyebb pszichés nyomát, lelki traumáját.

Reméljük, ez a kurta bepillantás a tiszatáji ifjúság lelki világába meggyőzött mindenkit arról, hogy problémáikkal való foglalkozás nemcsak tudományos kutatók, hanem a magyar élet gyakorlati kialakítóinak számára is végtelenül fontos és hasznos, ha azt akarják, hogy építményük valódi fundamentumra kerüljön!

Zsámbéki László

Kérdés

*Az emlékekkel mondd, mit csináljak?
Itt ténferegnek törött
tagokkal, s valahánynak
méreg szivárog ajkai között.*

*Merre vágjak hát, melyik égtájnak,
hol dolgaink mögött
emlékek már nem fájnak?
Talán a hosszanti északi körök*

*mentén a fagyos sarki világnak,
vagy Délre, hol a vörös
sivatagok égnek és az árnyak*

*sunyin a Holdra várnak,
hogy megnyúljanak az éjszakában,
hol az űr, s a kín örök?*

SOÓKY ANDRÁS

A velő

Loccsant egy szörnyűt, messze folyt,
Most itt sunyít e tarka folt;
Ócska rongy a dézsalében,
Mét rohadni hagytak ott régen,
A velő.

Ó ékes serleg, csontboltozat,
Büszke koponya, hol-voltodat
Áruld el, mert im jeltelen,
Csak a sár piszkát lette lenn,
A velő.

Rend és tisztaság hegytetője,
Tudomány, szépség keltetője,
Istenség, érzés szentegyháza
A földön hever lent bezárva,
A velő.

Elő hát sátán! Jer, gyönyörködj,
Munkád nem lehet már ennél több;
Ami sugárzón Istennél társult,
Nyüveknek szolgál most lakásul,
A velő.

De nem — nem hagyjuk, mi emberek,
Velőnk a sátán szerezzé meg,
Összefogunk, hogy szűnjön a tévely,
Vesét keritünk s falunk
Velől-vesével, hurrá! velőt vesével!
SOÓKY ANDRÁS

BADANYI B. JÓZSEF:

HÁROM VERS

ÁRADÁS

A vágyad éled, új utakra fut,
melyeket nem kutat ma más:
indul a lélekáradás.
Buzogva, forrva, tördelő erővel
rögök és ágak közt, útjelző karók közt
a sorsdöngölte gát szakad
és kérdés nélkül vág előre vágyad,
amerre menni már szabad.